

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le trikrat na teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: "Naprej" Krško.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 15 D.
za inozemstvo 35 Din, začasno 20 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)
Oglaš: prostor 1x87 mm 1 Din.
Maloglaš: beseda 50 p, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Za pospešitev dnevnika!

Aprila bo izhajal "Naprej" po 3krat na teden in kolikor bo tiskarna zmagovala delo, toliko številke bomo izdali, proti koncu meseca upamo, da bodo že po 4 številke na teden in takoj ko pride še nekaj tiskarniških potrebščin, bomo imeli zopet dnevnik.

Naročnina se zato zvišuje in bo veljala:

15 Din za april,
20 Din za maj,
25 Din za junij

in naslednje mesece.

Kdor se bo čudil, da smo imeli prej dnevnik za 20 Din, zdaj bo pa veljal 25 Din, naj upošteva, da, če nam Korunovci niso mogli vzeti delavskih naročnikov, so nam pa vzeli inserate, posebno vse bančne inserate. Kakor je bilo na eni strani potrebno, da so nas zapustili Korunovci in bankarji, tako je na drugi strani potrebno da zdaj sami plačamo prostovoljno, kar so nam prej iz žepov na debelo jemali in našemu listu na drobno za inserate vračali. Lani smo prejeli za inserate 90.000 Din, letos ne bomo dobili niti 30.000 Din, za 60.000 Din manj, na mesec torej 5.000 Din. Teh 5.000 Din ne moremo nadomestiti drugače, moramo jih razdeliti na naročnike. Ta račun lahko razume vsak, kdor ga premisli. — Če se bo proletarijat potrudil, izvršiti načelo "Svoji k svojim" tako, kakor so ga izvršile banke, Konsum, Kristan, Korun itd., potem bo tudi ta podražitev zopet odpadla: zbirajte naročnike in inserate. Naročnike dobite, če med delavstvom razširjate razredno zavest, inserate dobite, če ne nosite denarja h kapitalističnim bankam, zadrugam, trgovcem in mojstrom, ampak k tistim, ki jih ni sram v "Napreju" povedati, da so in kje so.

Priprave za 1. majnik.

Praznik Dela se bliža, ali ste že kaj pripravili pot sinu človekovemu, da bo takrat dostojno praznoval

svoj dan vstajenja

in nehal biti hlapec lenuhov, ki nam branijo spoštovati delo in zahtevajo, naj molimo njih zlato? Niste še pripravili? Pripravljajte hitro! Razni „božji namestniki“ že kujejo z državnimi in narodnimi in drugimi „svetimi“ in „učeni“ namestniki velike načrte, da vas vprežejo na vaš praznik v celodnevne procesije in veselice, kakor so že enkrat na podoban način uničili praznik dela, da je postal iz njega praznik neumnosti in zatega teleta. Saj veste, da je Velika noč po Jezusovem nauku pomenila vstajenje dela iz robstva zlatemu teletu. Kaj je Velika noč danes? V zlatu in škrlatu se kažejo lenuhi ljudstvu, ki iz radovednosti hodi zraven, delat enotno fronto neumnosti. Kakor velikonočna procesija s svojimi banderi in zlatom in kadilom ni in ne bo prinesla proletariatu rešitve, tako je ne bo prinesla niti prvomajska procesija, pa čeprav bi bilo vse ljudstvo tako neumno, da bi šlo iz radovednosti gledat enotno fronto hrepenečih in koprnečih trpinov, ki čakajo na odrešenje od tega ali onega preroka, namesto da bi se sami odrešili.

Rešitev proletariata mora biti delo tega proletariata samega. Vsak naj misli sam in potem naj tudi izvrši, kar je za prav spoznal. Ne pa da samo hrepeni in koprni in čaka in gleda v nebo. Če bo vsak proletarec mislil in delal, bo kmalu spoznal, da sam ničesar ne opravi, da se mora združiti z drugimi. Tudi bo spoznal, da je za to združenje treba programa in pravilnika, ki določa cilj in smernice ter enake dolžnosti in pra-

vice vseh, ki sodelujejo. Tako bo našel tisti program in pravilnik, ki je po svoji ideji že star, ki je bil pa šele 1. nov. 1920 na kongresu sklenjen, ko je bilo treba omejiti takratni razdor med proletariatom. Po sprejetju tega pravilnika nista minila še 2 meseca, že so rohnili proti njemu vsi koritarji: Kocmur je izjavil, da je ta pravilnik nemogoč, ker naše delavstvo ni zrelo, on da ni mogel niti v bolniški blagajni napraviti takega reda. Anton Kristan je izjavil, češ, Konsumno društvo je velika in močna organizacija, pa vendar ne more uvesti tako točne evidence in kontrole, kakor jo predvideva naš pravilnik. Za njima so se oglašili vsi mali koritarčki in kimovci v enakem tonu. Seveda, kongresovega sklepa niso mogli ovreči, pač pa so drugače skušali onemogočiti razvoj organizacij, ki imajo red in zato tudi moč. Kocmur je zbral vse zaupnike v svojo službo in in odvisnost in jim onemogočil vse sodelovanje (niti na 1. maja niso mogli sodelovati!) Kristan pa istotako. Oba sta delala tudi finančne ovire, saj sta imela vse denarne vire v rokah. Tudi danes jih še imata, pa vendar z vsemi bogastvi in aparati z obema tiskarnama in z bančnimi zvezami ne spravi skupaj nobenih organizacij.

Stranka jih je pa z malenkostnimi prispevki majhnega števila članov ne le vzdržala, ampak tako okrepila, da jih brez strahu javno objavlja s prispevki vred. Tam kjer pravilnika niso hoteli imajo korupcijo. Kje bi bila naša stranka, če bi ji stalo na strani Konsumno društvo, in kje bi bil v tem slučaju že Konsum in njegova produkcija. Nobenega brezposelnega bi ne bilo na Slovenskem. Kakšno zavarovanje bi imelo delavstvo, če bi imela bolniška blagajna tak pravilnik, kakor stranka. Pomislite malo 70—80.000 članov z mesečnim prispevkom poprečno 50 Din. Kaj vse bi se dalo s tem narediti.

Poročilo o XV. strankinem zboru.

3. februarja popoldne.
(Nadaljevanje.)

Alojzij Leskošek, Celje: Končno imamo enkrat priliko govoriti odkrito pred zastopniki organizacij, da mora proletarijat sam vzeti tudi produkcijo v svoje roke. „Sloga“ je pričela z enim čevljarjem s pomočjo članstva bomo lahko kmalu imeli lepo delavnico in v doglednem času tudi svojo tovarno. Vse to je odvisno od zavednosti našega članstva. Če bi trboveljski rudarji hoteli, bi vsako leto sami lahko postavili eno palačo, razne tvornice itd. Tako pa vzdržujejo rudarji posamezne krojače, čevljarje itd., sami pa stradajo. Kjer je delavstvo tako na kupu, kakor v revirjih, bi najlažje prevzelo produkcijo v svoje roke, če bi imelo dovolj ideala v sebi. V Hamburgu je ena največjih stavb last proletariata. Tam je tudi parna pekarna, kjer se izdeluje kruh samo na strojih in se potrebuje k temu z dvigalom (žerjavom) spravljajo v stroje. Taka velikanska produkcija in popolna last delavstva! Tudi pri nas v Jugoslaviji bi imel proletarijat lahko marsikaj v svojih rokah, če ne bi bilo toliko vina po mizah in tako malo razredne zavesti. „Sloga“ naj posveti vse svoje moči predvsem lastni produkciji.

Ciril Böhm, gost iz Celja: Sešli smo se, da predvsem spremenimo pravila tako, da bomo po njih lahko svobodno delali po socialističnih načelih.

Zv. Bernot: Po dosedanjem razmotrivanju o najvažnejših točkah „Sloginih“ pravil smo prišli do zaključka, da moramo spremeniti predvsem: ime, deleže v progresijo in pri vsakem številu deležev

samo 1 glas, dalje sedež zadruge, ne samo v Ljubljani temveč po celi Sloveniji.

Ivan Krušič, Trbovlje: O zadrugi ni treba, da govorim, saj so predgovorniki jasno povedali nje namen. Današnji občni zbor je samo priprava za pravi občni zbor in izpremembo pravil. S progresivno razdelitvijo deležev se strinjam. Dalje predlagam: Za načelstvo 5 članov, ne samo 3, kakor zdaj. Ostali člani pokrajinskega odbora naj bodo pa člani nadzorstva „Sloge“. To je tudi prav, da šteje vsako število deležev samo 1 glas. Ime naj se spremeni v „Skupni dom“. Delokrog „Sloga“ naj se razteza po celi državi. Kraj vršitve občnega zbora določa seja načelstva in nadzorstva. Priporočam tudi sledeče: V nadzorstvo se morejo izvoliti vsi bivši nadzorniki. Odstopiti jih mora vselej vsaj 1/3. Najvažnejše pa je, da se vsi potrudimo izobraževati svoje sodelavce in pomagati jim priti do prepričanja, da morajo sami sodelovati, sami žrtvovati in pomagati, če hočejo izpremeniti sedanji krivični družabni red, ki jih tlačí duševno in gmočno. Vzemimo samo en primer. Pri zadnji rudarski stavki, ki je trajala 12 tednov, so delavci izgubili 70 milijonov. Če bi ti delavci žrtvovali organizaciji samo 6 tednov na leto, bi bilo to 35 milijonov. Kaj bi organizacija s tem vse naredila? Trboveljsko družbo bi bil že zdavnaj hudič vzel. Ves razvoj „Sloge“ je odvisen od tega, koliko bo članov in denarja. Če gremo vsi resno na delo in če bodo organizacije vršile svojo dolžnost in skrbale za razvoj „Sloge“ bomo imeli v doglednem času lahko že lepo število članov. Proletariatu moramo sami razložiti za kaj gre toliko časa, da nas bo razumel, ker proletarijat ne bo prišel sam in rekel: tu nas imate. Delajmo! Čez leto dni nas mora biti 10krat toliko kakor danes.

Ivan Baraga, Brežice: S. Bernot naj nam pojasni, če je to pravno mogoče, da se vodi „Sloga“ v strankinih knjigah. Za slučaj kakšne revizije bi nam znalo to sitnosti delati.

Zvonimir Bernot: Naše knjige so take, da jih lahko vsak pogleda. Prav nič ni skritega v njih. „Sloga“ ima pa tudi svoj lastni račun, tako da je prav lahko mogoče ugotoviti njene dohodke in izdatke. Če hočemo „Slogo“ voditi posebe, potrebujemo zato posebne moči, ki bi jih bilo treba tudi posebej plačati. Tega pa „Sloga“ zdaj zaenkrat še ne zmore. Poskrbite, da bomo imeli vsaj 500 članov v 2 mesecih, pa bomo to tudi lahko predrugačili, če bi se izkazalo za potrebno.

Ciril Böhm, gost iz Celja: Če bodo deleži progresivni, kakšne deleže bodo plačevale organizacije? Zv. Bernot: Medklic: Po svoji vesti in svojem imetju jih bodo organizacije same odločile.

Al. Leskošek, Celje: S predlogi s. Krušiča se strinjam. Samo k izpremembi imena zadruge predlagam še dopolnilo, ki se glasi „Skupni dom“, kmetiška in produktivna zadruga z. o. z. V 2. § pravil naj se našteje vse, kar bomo prevzeli v delokrog zadruge.

Zv. Bernot: Sem proti predlogu s. Leskoška — in soglašam s Krušičevim predlogom. Kmetijskih organizacij ne bomo opustili, zato je brezpomembno, da uvajamo v naslovu besedo „kmetiška“, ki označi samo en stan. Idejno pa moramo zastopati vse stano-ve.

Karol Kisovec, Ljubljana: Stališče predgovornikov naj bi se menjavali člani nadzorstva, se mi zdi napačno. Prav je, da se menjava nadzorstvo, vendar ne celotno naenkrat, temveč polagoma. Vsako leto naj odpade del starih članov nadzorstva, ostali naj pa ostanejo tako, da se vzdrži stalna kontinuiteta. [Medklici: Saj tako je bilo mišljeno.] Strojne organizacije in politične naj po svojih močeh vzamejo po več deležev.

Zv. Bernot: „Jugometalija“ je storila velik korak napredka, če je prešla v roke kovinarske organizacije. Ne smemo pa seveda pozabiti, da je to samo navidezno. Centralizacija brez javnosti ne more biti socialistična. In pri Jugometaliji je glavni faktor tajnost. Brezvednost članov najame posojilo itd. in to ni prav. Ker se bodo pri „Slogi“ izpremenila pravila tako, da bo vsak zadrugaš štel le en glas, nima smisla forsirati nakup deležev. To naj stori vsak po svojem prepričanju. Tudi organizacije naj rajši vlagajo hranilne vloge.

Martin Umek, Globoko: K imenu „Skupni dom“ naj se doda „industrijskega in poljskega delavstva“.

Vsi so proti vsakršnemu dodatku iz razloga, ki ga je pojasnil s. Bernot.

Frau Rinaldo, Trbovlje: Se pridružuje mnenju in predlogom s. Iv Krušiča.

V tem se je vrnila komisija, ki je štela glasove za izvolitev novega pokrajinskega odbora. Nadaljuje se strankin zbor. Naznani se izid glasovanja, kakor smo ga že zadnjič priobčili. Novi pokr. odbor se poveri z vodstvom „Sloge“ v smislu sklepa njenega predhodnega občn. zbora.

Zv. Bernot: predlaga, naj se izroči strankino v bilanci izkazano aktivno in pasivno imetje „Slogi“. Predlog soglasno sprejet, Nato se zopet otvori občni zbor „Sloge“, ki sklene istotako soglasno, da to bilanco prevzame.

Nato sklene strankin zbor, da se ostale točke dnevnega reda, ki niso prišle na vrsto, predelajo čez pol leta, ko se bo vršil izredni občni zbor. Točko o razdelitvi nagrad naj pa reši pokr. odbor na svoji prvi seji.

Zaradi poznega časa — delegati so začeli odhajati na vlak — zaključil predsednik lepo uspeli strankin zbor. Na svidenje v avgustu!

Popravek zapisa. V poročilu v „Napreju“ št. 28 z dne 9. aprila je v govoru s. Zv. Bernota v III. koloni zadnji odstavek netočno izražen sledeči odstavek: Na občnem zboru l. 1921. sem zastopal mnenje, da mora dobiti stranka tudi svoje zastopstvo v Sloginem načelnstvu. Na ta način sem se vsilil (ne pa so me vrinili) v odbor, nakar so me izvolili za predsednika.

Razno.

MANIFESTACIJE.

Gotovo je glavno, da smo delavci zavedni, solidarni, da imamo dobre, močne in enotne organizacije. Gotovo je, da prihaja šele v drugi vrsti v poštev, da to svojo zavednost, solidarnost ter svojo dobro in borbeno organizacijo tudi na zunanji pokažemo, vendar brez pomena take manifestacije niso. Zunanji znaki naše notranje moči vlivajo omahljivcu pogum, navdajajo nasprotnika z respektom in potegnejo ljudi, ki gredo z večino, za seboj.

Zato tisti, ki pišejo o naših majskih slavnostih, ki so zgodovinski simbol borbene in odporne moči proletariata z omalovaževanjem, nimajo prav. Tudi zunanji znaki pomenijo mnogo, — prav zato je vpejla n. pr. cerkev procesije, Zato mora tudi proletarijat gojiti javne manifestacije. Naše delavstvo čuti da je tako, Zato je še vedno po svojih najboljših močeh pripomoglo, da jesov prvi maj dostojno proslavilo in bo storilo isto gotovo tudi letos.

Če se pa s popolnim omalovaževanjem javnih manifestacij ne moremo strinjati, — pa jih na drugi strani tudi ne smemo tako precenjevati, da bi videli v njih stvar, ki je sama sebi namen,

Mi moramo pokazati prvega maja svetu silo svojega duha in moč svoje organizacije.

Ne smemo pa na prvi maj varati sebe in sveta in kazati, kakor našminkana lepota nekaj, česar ni.

Zato smo vedno priporočali, da bi šli letos na slavlje prvega maja tovarna za tovarno, obrat za obratom, organizacija za organizacijo, — ne pa, kakor tolpa radovednežev, ki gre za muziko.

Kar se skupnega praznovanja tiče, pa nismo bili proti temu, da ne bi praznovali naše in neodvisne organizacije majskega slavlja vsaj na skupnem prostoru.

V tem smislu smo pri političnih organizacijah, ki vodijo po starem običaju praznovanje prvega maja, tudi posredovali.

A obe skupini socialistične stranke ste se izrekli letos odločno proti temu, da bi praznovali prvi maj z neodvisnimi skupaj. Enake sklepe so napravila nekatera Osrednja društva. Položaj je sedaj tak, da moramo s tem dejstvom tudi mi računati. Naše posredovanje se ni posrečilo.

Zakaj je moralo priti tako?

Zato, ker so neodvisni skupno proslavo dosedaj še vsako leto, bodisi v govorih, bodisi v demonstracijah, izrabljali proti socialistom.

Predlaskim je bilo to v Ljubljani, lani v Zagorju in po drugod.

Zato je razumljivo, če se kdo takih „skupnih“ proslav polagoma naveliča.

Razumljiv pa je sklep socialistične stranke tudi iz načelnega stališča. Prvi maj moramo pokazati, koliko je solidarno čutečega, razredno zavednega proletariata. Ali moremo manifestirati danes to solidarnost z neodvisnimi?

Če se seje v duši neprenehoma sovraštvo, v organizacije pa razkol, — kako naj na prvega maja varamo sebe in druge, da to ni rodilo žalostnih posledic?

Naj se rana vidi, naj posije solnce na njo, da bo ozdravela — tako je sklepala socialistična organizacija, — naj pa se ne skuša zakriti z listjem in zemljo. In rane so res težke in velike!

V Sloveniji nas je bilo pred razkolom 30.000 strokovno organiziranih, ob razkolu so odcepili komunisti 2 tretjini, to je 20.000 in zapeljali to ogromno armado ob pečine, kjer se je žalostno razbila, tako da plavajo okrog le še žalostni ostanki, ki števila tisoč ne bodo dosti presegali. Mi pa smo armado, ki je ostala pod našim vplivom in z nami v zvezi, vkljub blatenju, vkljub reakciji, vkljub vsej teži časa skoraj celo ohranili in imamo zaznamovati le malepokošne zgube.

Danes je popolnoma jasno, da bi danes še tega zdravega jedra ne bilo, ako bi bili zaplaval v vsi skupaj — v pečini.

Socialistična stranka je hotela s svojo zahtevo, da se ima praznovati prvi maj samostojno, jasno povedati, da je boljše, da plovemo ločeno, kakor da bi imeli zapluti vsi skupaj — v pečine. Vse te misli so zelo razumljive.

Česa se morajo neodvisni odvaditi?

Da nam v enomer pravijo, da je treba priti na sever, vkljub temu pa gredo na jug.

Z drugimi besedami: Da nam v enomer pravijo od enotnosti, — med tem ko širijo v agitaciji in tisku najstrupenejšo sovraštvo.

Tu je treba preokreniti — vse drugo bo prišlo samo od sebe.

Mi bomo pripravljali duše, tudi če bomo praznovali svoj maj sami, na to, da mora priti enkrat čas, ko se bratje, ki hodijo po blodnih potih povrnejo. Če bo tudi na drugi majski proslavi tako, — potem smo se že preokrenili, potem smo udihnili v srca in organizacije duha ljubezni in solidarnosti, — brez katerega so vse zunanje zveze fata morgana — varljivka, ki vodi v še hujše morčvirje.

Prvi maj je praznik Dela. Delavci so si izbrali ta dan za svoj praznik izrecno proti volji kapitalistične gospode, tiste gospode, ki smatra delo za nekaj nečastnega in umazanega. Dolgo so se morali delavci boriti, da je bil ta praznik priznan, ker so kapitalisti dobro vedeli, kaj bi tak praznik pomenil! Če bo imelo Delo svoj praznik, bo imelo tudi svojo čast in veljavo — v tem slučaju pa izgubi svojo veljavo zlato, hudiča, potem bi se lahko zgodilo, da bi morali začeti delati tudi mi, od Boga in od „naroda“ izvoljeni gospodje. Tako so mislili kapitalisti in s svojega stališča so mislili prav, njih razred zgubi vso veljavo, če zmaga delo, razred delavcev bi dobil vso moč v roke, Delavci so imeli pa zopet s svojega stališča prav, če so kapitalistično zasmehovanje in strašenje strli s silo svojih rok — prav streči je bilo treba to, drugače bi ne bilo mogoče priti do veljave. In kako streči? Ko se pa niti ganiti ni smel! Potrebne so bile takrat manifestacije, potrebno je bilo, da so se delavci dogovorili in da so prišli skupaj in v ogromnih množicah pokazali tlačiteljem svoje pesti. Brez teh manifestacij ne bi bil proletarijat nikdar dobil pravice javno spoštovati delo in zasmehovati kapital, zlato. — Danes to pravico ima. Toda ali se je poslužuje? Kapitalisti so začeli tudi hvaliti delo in nezaposlene imenujejo „lenuhe“! Ker morajo priznavati delo, zato ga priznavajo in zato se laskajo delavcem. Z manifestacijami je zmagalo delo na zunanji, zdaj je treba poskrbeti, da bodo delavci tudi sami spoštovali delo in sovražili lenuhe. Zato pa ni treba manifestacij, ki so podobne procesijam, ampak treba je notranjega izobraževalnega dela, treba je mirnih, treznih in stvarnih sestankov, odkritosrčnih razgovorov o napakah in napredku, o pravi poti. Treba je vedeti, kaj je prav, in potem je treba izvršiti tisto, kar smo za prav spoznali. — Članek „Manifestacije“ smo ponatisnili iz „Delavca“. Površni čitatelji so se morebiti z njim strinjali, razsodni so si pa mislili, da je „Naprej“ zopet zašel ne stara pota — ni zašel ne, take članke mi obojamo in komur se je zdel dober, naj se vrne nazaj na prvo kolono in naj ga še enkrat prečita, da bo našel v njem kapitalistično kopito. Na Korunov način bo pridobil omahljivce kapitalistična tema, ne pa razredna borba. In nasprotnikom s takimi manifestacijami ne bomo navdali respekta, ampak ravno tako pomilovalni nasme, kakor s procesijami. Res je, da moramo tudi omahljivce pridobiti, toda če pridobijo na manifestaciji 100 novih naročnikov za „Naprej“, vedi, da jih nisi pridobil, ampak samo vjel! Ko bodo čitali prve številke, ne bodo ničesar razumeli, drugi mesec ga že ne bodo več plačali, pač pajbo do okrog govorili, da je „Naprej“ za nič! Naročnike boš pridobil le z zavednostjo, te pa ne moreš na manifestacijskem shodu nikomur v glavo viliti! Samo s trajnim premišljevanjem in z opetovanimi razgovori boš dopovedal omahljivcem, da je bede kriva njih lastna omahljivost. Na ta način pridobljeni se bodo trudili „Naprej“ tudi takrat razumeti, kadar jim ne bo všeč. Kregali se bodo z njim, toda zvesti mu bodo ostali. To je pot do velikega razširjenega proletarskega lista, ki bodo imeli nasprotniki pred njim respekt — še vse drugačen respekt, nego ga že zdaj imajo! Da ga pa že zdaj imajo, dokazuje „Delavec“ sam s svojim člankom — ni dolgo tega, kar je še navdušeno pisal o enotni fronti! Seveda tega respekta nima pred „Naprejem“ papirjem, ampak pred organiziranim delavstvom, ki „Naprej“ vzdržuje in za njim stoji z vso svojo organizirano silo.

Pašičeva vlada je odstopila. Baje ji je dal kralj povod odstopiti, ker je razširjala vest, da je on pristal na odgovoditev skupčinskih sej, kar pa da ni res. Izgleda pa, da so zadaj drugačne intrige. Klerikalci hitijo zatirjati, da se ne pogajajo z radikalci za sestavo skupne vlade. To bo kmalu videti. Z demisijsko Pašičevo vlado namreč se ni vse končano in ne pomeni to, da stojimo že pred razpustom zbornice in novimi volitvami, temveč se bo najbrže sdstavila še nova vlada, ki ne bo volilna.

Povodenj. V Beogradu so skladišča na savskem pristanišču v vodi. Nižji deli Beograda ob ob Savi in Donavi so poplavljeni. Donava pri Novem Sadu pada, pri Zemunu pa še vedno raste. Vasi Ovče in Borče sta popolnoma pod vodo. V

vasi Peklje je izginilo 8 hiš pod vodo. V Kladoru je 50 hiš potopljenih. Po cestah stoji voda ponekod baje nad 7 metrov visoko. V Ohrenovcu voda še vedno narašča. Drina pa je začela padati.

Rumunska monarha sta bila v Parizu. Ob tej priliki so izdelali francosko rumunsko zavezniško pogodbo, ki je slična oni med Francosko in Čehoslovaško. Zveza ima obramben značaj. — Tako telegrami. Nam se tudi vidi, da ne more biti nobena pogodba s Francosko kaj več nego obrambna, Ko bodo države, ki se vežejo na Pariz, izsilile kakšno novo pobojsstvo, bodo imele prilike dovolj, da se branijo in bog jih varuj, če tega tedaj ne bodo znale.

Budimpeštanski tiskarji so zastavkali. Noben drug list ne izhaja razen socialističnega in pa nekega zasilnega lističa, ki ga izdaja vlada.

Sveto pismo — protidržavni element. V madjarskem kraju Bogacsu se je zbralo kakih 40 kmetov, da bi skupno čitali sv. pismo. Toda komaj so s tem pričeli, že so imeli žandarje na grbi, kateri so jih vse aretirali. V občinski hiši so nato vsakemu — ženske so bile vmes — podelili po 25 batin, odvedli jih v neko bližnjo vas, kjer so kmetje tudi ustanovili družbo za čitanje sv. pisma, tam so še te pretepli in potem vse skupaj izpustili z grožnjo, da bodo internirani, če bodo še nadaljevali s svojim državo ogrožajočim početjem. — Torej čista inkvizicija! To je pa le zanimivo, da se najdejo katoliške oblasti, ki označujejo takšno knjigo za protidržavno, v kateri so zapisane besede o medsebojni ljubezni! Izgleda, da je začel katolicizem v zadnjem času sploh kar očitno delati proti ljudem, ki hočejo s pametjo čitati to knjigo. Predkaratim smo priobčili vest, da hujška tudi „Slovenec“ svoje vernike, naj naženejo nekega prodajalca sv. pisma in sicer najtočnejšega slovenskega prevoda te knjige božje, kakor jo katoličani drugače imenujejo. Pričakujemo, da bo nezmojljivi rimski papež v kratkem proglasil gorjačo za edino zveličavno sv. pismo.

Patroni s patronami. V čehoslovaški armadi se uvede nova repetirka sistema Mauser. Tudi stari patroni se nadomestijo z novimi. — Na čehoslovaškem vladajo razni pacifisti, Massarykovci in socialdemokrati koalicionarci. Tem imenitnim ljudem bi bilo priporočati, naj si tudi iz novih patronov napravijo piščalke, nove repetirke bi pa bile morda za — metle dobre. In teh je na Čehoslovaškem grdo treba, da se pomete vsa tista korupcija okoli vlade, ki sili v zadnjih časih kakor pomladni poganjek na dan. Nič bi ne škodilo, če bi še v kakšni bližnji državi vzeli to naše poročilo na znanje.

Senzacionalna iznajdba v radiografiji. Londonski inženir Baird je izumil aparat, ki omogoča prenos filmskih slik na velike razdalje potom brezžične telegrafije. Kmalu torej ne bo treba ljudem niti v kinematografe več hoditi, ker bodo gledali predstave doma pri sebi.

Hugon Stinnes, kralj med nemškimi velekapitalisti, je v četrtek umrl. Bil je eden med tistimi, ki jim je medvojna in povojna konjunktura metala milijarde v naročje, prav tako kakor jih je ogromnim ljudskim masam trgala iz rok, da so obubožale do kosti, Stinnesa proglašajo za finančnega ženija, v resnici pa ni treba, za posle, kakor jih izvršujejo ljudje njegovega kova, prav nič posebnih inteligencnih darov. Treba jim je nekaj zmešnjave, kate-re je bilo v zadnjem desetletju povsod še preveč, zadostuje jim nekaj kamna v prsih namesto srca in precejšnje doze zločinskega nagnenja, pa postanejo odločujoč faktor nad milijoni izstradanih in razcapanih, „družba“ se jim uklanja, buržujske vlade in justice zatiskajo oči pred vsako njihovo lopovščino, Stinnes se je v krogu teh ljudi odlikoval še s posebnimi količinami materialne požrešnosti. Edina njegova specialiteta je bila ta, da je znal še v posebnih meri koncentrirati kapitalije in spravljati vse sorte drugih kapitalistov — tudi v inostranstvu — v svojo odvisnost. Zvesto službo mu je delalo pri tem meščansko časopisje, ki ga je imel povsod na stotine v svoji oblasti, še bolj udani so mu bili nacionalistični in monarhistični krogi, katere je financiral, da so mu pomagali razbijati republiko in delavsko gibanje. S pomočjo teh zvestih hlapcev je znal nalagati reparacijska bremena na rame izmaganega ljudstva, sam pa je osleparil državo za svoje dajatve, kjer je mogel. Ker je pa večji del nemške industrije in nemškega bankarstva v njegovih rokah je potem lahko razumeti, zakaj Nemčija ne more izvršiti svojih obveznosti do antantskih držav in čemu te obveznosti tako pritiskajo baš na ljudske množice, Stinnesovi ljudje so pač gonili „sovraštvo“ do antantnega imperializma, dajali so mu povod, da je zasedal cvetoče nemške pokrajine in jih izropaval, sami pa niso pomagali državi iz njene krize niti z mezincem na roki — takšen je bil in je še vedno njih bogato z vsemi dobrotami sveta založeni nacionalizem. Kakšno ulogo je igral Stinnes v Nemčiji, nam je še vsem v spominu od takrat, ko je razbil prvo „veliko vladno koalicijo“ med Stresemannovci in nemškimi socialdemokrati, ker se je socialistični finančni minister Hülferding na to pripravil, da preloži reparacijske dajatve na ramena debelega kapitala. Takšen je bil Stinnes in takšni so Stinnesi sploh, guilobna krasta na telesu človeštva, Silni so, nepremagljivi se zdijo, ko pa pridejo do viška svoje moči, se zgrudijo v zemljo kakor vsak drugi navadni zemljan, njihovo bogastvo se stisne na šest pedi

rvave zemlje. Vrag vedi, kako umirajo ti ljudje, ko jih ob poslednjih zdihljajih zgrabi zavest, da bo ostalo od njihovega bogastva še manj nego ničla. Ali morejo reči, da so izvršili svojo dožnost in da so srečni? Nam se zdi, da slišijo ob smrtni uri samo še preklinjanje neštetih žrtev, katere so pogazili v življenju, zdi se nam, da pljujejo takrat sami na svoje življenje.

Odbor antantnih strokovnjakov je predložil reparacijski komisiji nov načrt za sanacijo in izžemanje nemškega gospodarstva. Nemčiji bi morali dati po tem načrtu 800 milijonov zlatih mark posojila, da se naznotraj uredi, nato bi plačevala prva leta do 1500, pozneje tudi 2500 in še več milijonov za reparacije, dokler ne bi bile te vse izplačane. Ustanovila bi se nadalje nova emisijška banka s kapitalom 400 milijonov zlatih mark, bi bi izdajala z eno tretjino vrednosti z zlato krita bankovca. Odbor se izreka proti takšni finančni kontroli nad Nemčijo, kakor obstajata v Avstriji in na Madžarskem, Vendar pa zahteva takšnih jamstev (n. pr. kontrolo nad monopoli in carinami), da bo ta finančna kontrola dejansko izvrševana. Dobro je to, do so Angleži izsilili od Francozov priznanje, da se bodo proti mirovnim pogodbam zasedene prokrajine ob Reni, Saari in Ruri izpraznile in postavile zopet pod nemško upravo. To načrt bo najbrže sprejet.

Moderno. V Nemčiji so se stranke med seboj dogovorile, da bodo imele v sedanjem volilnem boju vse enako pravico posluževati se državne radiotelefonske službe za agitacijo med masami. V Nemčiji se torej že prav na debelo vrši tisto, o čemer smo razpravljali v 25. 'Naprejevi' številki: govornik govori lahko doma pri sebi o čemerkoli, poslušaja pa v istem času neomejeno število poslušalcev na drugem koncu sveta. — Še nekaj zanimivega: Mednarodno radijsko društvo v Londonu je uvedlo te dni poučevanje esperantskega jezika potom radiotelefonijske.

100.000 angleških ladjedelniških delavcev je bilo vendarle po znani kapitalistični nakani vrženih na cesto, čeprav je delavska organizacija v zadnjih dneh zelo strogo postopala proti 'divjim' stavkarjem v Southamptonu in jih 1000 izključila. — Premogariji so s 338.550 glasov proti 222.392 odklonili mezdne predloge podjetnikov. Vendar ta odklonitev še ne pomeni izbruh stavke. Ministrstvo za delo je ustanovilo posebno komisijo, da preišče mezdni položaj rudarskega proletariata.

Ženam. V Španiji daje novi volilni zakon volilno pravico tudi neomejenim ter vdovam (ali ločenim ženam. Omožene žensko pa nimajo volilne pravice, ker so po zakonu podrejene možem. Pa tudi v tem oziru bodo španske prej dosegle svojo pravico nego naše, ki spe.

Boljševiki so obsodili 4 ukrajinske profesorje na smrt, češ, da so špijonirali za Poljsko. Justičnih umorov v 'socialistični' Rusiji torej še ne bo konec.

V Avstraliji, kjer je buržujska vlada delala londonski vladi zaradi Singapura in drugih po novih vojnah smrdečih stvarih težke preglavice, so bile te dni volitve. In zmagala je tamošnja delavska stranka popolnoma! Ima večino poslancev in bo lahko z mirom postavila svojo vlado, se poživljala na buržoazijo ter začela kot prva delavska vlada z absolutno večino uvajati socialistični družabni red. V teh časih fašizma, reakcije, nasilja, korupcije silna klofuta po licu starega reda.

Kar vi potrebujete, to je Elzafluid. To je pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka Din 27.— Lekarna Evg. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 252. Hrvatska.

Prilika o velikem hlapcu in vozniku.

„Že zopet bo dež! Skoro vselej peljemo seno domov v dežju. Kar hitro pograbbite v kupe!“

Tako je kričal veliki hlapec baš v trenutku, ko se je komodno pripeljal zaspani in vase zaljubljeni voznik. Konji so se pri ljudeh ustavili sami, voznik pa je sedel na vozu dalje in mislil najbrž na svojo Špelo. Hlapec ga je grdo pogledal, rekel pa ni nič, ker sta se drugače še precej dobro razumela, posebno pa zato ker je znal delati vsaj takrat, kadar je hotel, dočim pri drugih vsa dobra volja nič ne pomaga — če pa ne znajo in ne morejo. Samo grdo pa je pogledal in rekel obrnjen k drugim:

„Šest grabelj in dvoje vil, kar hitro primi vsak svoje, takoj mora biti naloženo!“ — Nato se oglasi kuharica:

„Kako naj prime vsak svoje, ko nas pa ni toliko?“

„Če nas je bilo pri jedi osem, nas bo zdaj tudi! Opoldne si nas prav naštel, ko si nam delila!“

Tu se je zbudil voznik na vozu. Počasi se je kobacal doli in rekel:

„Pri jedi se rad kdo oglasi, da hoče za dva.“

Vsi so se smejali, ker so ga poznali, da rad pravi: „Se!“

Oblaček, ki ga je prejel videl samo hlapec, so videli zdaj že vsi, ene grablje so pa še vedno ležale na tleh in voznik je mirno kadil svojo cigareto, kakor da bi bil to najnujnejši posel. Hlapec se ni hotel kregati, ker bi potem še njegovo delo zastalo; samo trem, ki so grabili na preširokem prostoru, je ukazal, naj grabijo vsak na svojem, da je ostalo

prostora že za enega. To je stisnilo vozniku grablje v roke. Morebiti sploh ne bi bil začel pomagati, če bi mu bil hlapec rekel kar naravnost, morebiti bi bil zanašal kar kadil naprej, da dokaže, da ima prav, če skrbi samo za svoje ugodje.

Vendar zamuda je bila tudi ta dan taka, da so pripeljali domov v dežju. V hlapcu je vse gorelo. Ali naj spodil od hiše človeka, ki zna delati in dela vsaj takrat, kadar hoče? Zdaj ko je tako malo takih ljudi? Prepričati se z njim je zamudno in razburljivo. Kako popraviti ga? Kadar se zaveda svoje nerodnosti takrat jo itak vselej priznava in tudi popravlja. Kaj če bi mu pomagal s tem, da mu za stalno dam znamenje?

Na vrata je napisal, da je voznik odgovoren, da pride seno pravočasno in suho domov.

[Op. ur.: In ko je veliki hlapec to napisal, se je vlegel in zaspal in spi ob tej uri še vedno.]

Iz stranke.

Brežice. V nedeljo 27. t. m. ob 9. dop. v gostilni g. Grobuška v Brežicah se bo vršila seja okrožnega odbora brežiškega okrožja. Vabijo se vsi odborniki, da se zanesljivo udeležijo te važne seje. Po seji okrožnega odbora se bo vršila seja okrožnega agrarnega odbora h kateri bomo povabili poverjenika agrarnega urada in Maribora. Poskrbite torej, da se te seje zanesljivo udeležijo vsi odborniki in tudi vsi člani organizacij. K tem sejam vabimo tudi pokrajinskega tajnika SSJ. — Ivan Baraga, preds. okrož. odbora.

To pomeni konec vseh vojn!

Angleški znanstvenik Rindell-Matthews se bavi že dolgo časa s proizvodnjem nekih skrivnostnih novih žarkov, s katerimi je mogoče pri uporabi neomejene moči na neomejene razdalje uničevati najrazličnejše predmete. O tem je dal eden izmed sodelavcev tega znanstvenika nekemu zastopniku londonskega lista „Star“ sledeča pojasnila:

Novi žarki so nekakšna steza, po kateri je mogoče vsako silo izžarevati v obliki elektrike. Dosedanji poskusi še niso pokazali zadnje možnosti, ki tiči v teh žarkih, zato ker Rindell-Matthews še nima zadostno močnih sredstev za proizvodnjo nove sile. Poskusi so pa že dosedaj pokazali, da je uničevalna sila žarkov omejena samo na možnost proizvodnje električne sile. Torej čim več elektrike, tem večja je uničevalna moč skrivnostnega izuma. Da zavarujejo na primer ogromni London na vse strani na razdaljo 80 km, bi zadostovala naprava, ki bi veljala 3 milijone angleških funtov (približno 1 milijardo dinarjev) Takrat ne bi bil možen noben zračni napad na zavarovano ozemlje, niti eno letalo ne bi moglo več prodreti vanj.

Z malenkostnimi silami, ki jih ima Rindell-Matthews na razpolago, je dosegel že znatne uspehe. Na daljavo 20 m ubije miš, vžiga smodnik in druge predmete, tudi električne svetilke, ustavlja motorje in aeroplane. Rindell-Matthews je prepričan, da bi mogel že na velike daljave pognati municijska skladišča v zrak in ubijati ljudi. Nekoč je zašel eden izmed pomočnikov po neprevidnosti v območje strašnih žarkov. Takrat so delovali komaj z 1/500 moči, ki jo ima Rindell-Matthews danes na razpolago. Toda pomočnik se je vseeno kakor od kapi zadet zgrudil na tla in se je osvestil šele čez 24 ur.

Rindell-Matthews nadaljuje poskuse in sicer z vedno večjimi množinami moči. Ravno kar poskuša, če je mogoče razstreliti letečo granato.

Tako poroča „Star“. Tudi tisti, ki ne znajo bogve kako ostro misliti, morajo občutiti, da gre tukaj za ogromne stvari. Zakaj če se poskusi uvedejo z velikimi sredstvi v življenje, potem je konec vsake vojne! Le popolni norci bi mogli imeti potem toliko poguma, da bi shujskali kak narod k nasilnostim. En sam žarek bi zadostoval, da ga spremeni v ogelj.

Torej stori človeštvo najbolje, če prične z norce, Mussolinije, orjunce, Ludendorffe, moskovske čake, orožje blagoslovljajoče duhovnike, vse vrste režimske špekulante ter imperialiste in zagrizene soldate graditi primerne norišnice, iz katerih ne bodo mogli uiti. Ali pa še bolje: poslati bi jih bilo treba k Rindell-Matthewsu, naj jim s svojimi aparati nekoliko pomiri živce.

Pametno človeštvo pa naj se na norce poživlja — pa prav kmalu, škoda je vsake sekunde — naj prične Rindell-Matthews izume uporabljati ne kot vojnootbrambno ali napadalno sredstvo, temveč kot produktivno sredstvo za izboljšanje življenja. Obenem naj prične še druge nove tehnične izume uporabljati v isti namen. Kakor ima v novih žarkih onemogočenje sovražstva med narodi v rokah, tako ima n. pr. v radiotelefonijski neprecenljivo sredstvo za doseg sporazuma med narodi.

Sicer pa, da boste vedeli, da tu ne gre za nobene slučaje, temveč za neko nujno fazo v razvoju znanosti: vesti o podobnih izumih, kakor jih je napravil Rindell-Matthews so že dalje časa prihajale tudi iz drugih koncev sveta, zlasti iz Nemčije in Amerike. Izgleda, da je Rindell-Matthews le najdalje prišel, dosegel prve pomenljive uspehe, da se bo sedaj na temelju njegovih izkustev začelo novo tehnično čudo širiti z isto električno brzino po vsem svetu kakor izpopolnjena radiotelefonijska.

KLIC BREZPOSELNIH NA ZAPOSLENE.

Materi kličejo s potrjim srcem in solznimi očmi na pomoč svojim otročičem. Otroci jočejo, ker nimajo kruha. Mati je obupana nad bedo, nad bedo, katere stvarnik je nezavedni delavec sam. Materi se lomi srce, ko vidi kruh katerega je zemlja rodila tudi za njeno deco, v jarku prepojenega s kapitalističnimi nakanami in z alkoholom delavske nezavednosti. Delavec, pomisli bolj globoko, kaj je hujšega, kakor če vidiš nedolžnega otročiča, brata, sestro, sinka ali hčer, ki jokaje prosijo kruha, pa ga nimaš, da bi jim ga dal! Pogledajmo za kratko dobo nazaj v vojni čas, na katerega ne bomo nikoli pozabili, in ko je bilo istotako! Delavci, ne lastimo si kruha nedolžnih otrok, ne delajmo tako, da bi bili poleg nas brezposelni drugi! Kdor dela za brezposelnost je krvosos nedolžnih otrok in obenem izdajalec svetovnega proletariata. Ne delajmo več nego nam je nujno treba, dokler so drugi brezposelni! Prečitaj to človek večkrat in dobro premisli, ali si sam prizadej, da takoj popraviš. Ne kaži se delavskega boritelja, dokler se mogoče niti ne zaveš, v kateri postojanki stojiš in na katero četo pokaš. Čitaj in čitaj delavski tisk, ne zanimaj se samo za romane in novice o Čarugi v „Jutru“, če ne, bo armada brezposelnih vedno večja. Vsak mora biti aktivni vojak. Na delo, ne samo z jezikom, ampak tudi z rokami in dejanjem! Ne motimo se — vsi shodi in sestanki in vse diskusije nas ne bodo rešile, če ne bomo sami na delu, ker pri takih prireditvah se dajejo samo smernice. Pa tudi teh ne boš razumel, če ne boš stalno čital razrednega delavskega tiska. Kmet lahko sto in sto let pričakuje pridelka iz njive, vse zaman mu bo če ne bo obdeloval zemlje in sejal. Delavec, ko prečitaš ta članek, pokaži ga svojim sodelavcem! — Delavec iz Trbovelj.

Kaj je s posmrtnim skladom železničarjev? Že pet let je minulo, od kar imamo Jugoslavijo, in takrat je bilo to društvo preneseno iz Inomosta najprvo v Maribor, pozneje v Ljubljano. To društvo se tako birokratično upravlja, da noben član ne ve, kdo je v odboru, kdo je predsednik; nad vsako upravo med 4 stenami smo vselej upravičeno dvomili, pa tudi nad to upravo dvomimo, da je vse v redu. Cela vrsta upokojencev je, ki ne vedo, kdaj se kaj spremeni, n. pr. članski prispevki zvišajo, in tako se zgodi, da je član plačeval 20—25 let in ko ni vedel, da so se prispevki zvišali, je plačeval po starem naprej, kar na enkrat pa je opozorjen, da je zaostal za toliko in toliko časa in da mora plačati do tega in tega dne 100 Din in ker upokojenci niso kapitalisti, se prigladi, da nima 100 Din, da bi jih do napovedanega roka plačal, tako izgubi vse pravice. Tisti železničarji, ki še služijo, je žnjimi drugače, tem se kar pri plači odtegne članarina, ali odkar je izbruhnila svetovna vojna, ne vedo, koliko članov je, koliko rent se izplača letno, koliko prebitka ali event. zgube, vsega tega železničarji ne vedo že od 1914. leta. Železničarji zahtevajo od te birokratične uprave, da izda statistiko, koliko članov je, koliko plačujejo 1., 2. in 3. kategorija, kako so visoke posmrtnine, o naraščanju ali padanju članstva, vse to zahtevajo železničarji. Zakaj je bil pa v Avstriji red in smo vsako leto dobili statistiko in smo bili natančno poučeni o delovanju društva? Vi birokrati, vedite, da društvo so člani in vplačan denar je njih, torej imajo pravico tudi vedeti kako se gospodari z njihovimi imetjem: tu bi bilo treba postaviti zaupnike, da soodločujejo na vsakoletnem občnem zboru in potem poročajo članstvu. Nekaj slišimo, da je draga korespondenca, pa ta izgovor ne drži, saj zato pa toliko več plačujemo! Torej upamo, da se bodo merodajni faktorji zgenili in spravili društvo v isti stadij, kakor je bilo v Inomostu. Tudi hočemo še pojasniti, koliko vojnega posojila je dalo društvo, koliko kapitala je odpadlo na avstrijske železničarje Jugoslavije. Vse to je dolžnost merodajnih faktorjev, da nam povedo in kadar se to zgodi, bomo dobili v zavod zopet zaupanje.

Socialisti pa takil K dopisu, ki je izšel v 25. števil. pod tem naslovom, so nas opozorili, da glede Edvarda Čehovina ni bil popolnoma na mestu. Čehovin je oče mnogih otrok in živji v mizernem stanju. Poteš plačuje prispevke zanj. Čehovin pa ni v srcu pristaš Korunovcev, razmere mu ne dopuščajo, da bi si naročil „Naprej“. Nekemu našemu sodruhu je še pred objavo tistega dopisa izjavil, da bo pri prvem večjem korunovskem sestanku oz. članskem zborovanju vpriču vseh sežgal člansko legitimacijo v znak, da ne mara biti Korunovec. V odbor so ga vsilili v svoji stiski pri sestavljanju. On sam pa ni bil navzoč in tudi ni nikogar pooblastil, da ga vmešajo v odbor. Pri tej priliki so pritegnili v odbor tudi Antona Murna, ki sploh ni bil član, kakor nam poročajo. V dopisu omenjena Čehovinova se imenuje Čehunova. Popravljamo to resnici na ljubo.

Iz Celja. Za prvomajsko proslavo se pripravljamo, pa se bojimo, da bi rdeče obrobljeni „Naprej“ ne bil spet samo osebno napadalen. Komaj smo se združili — samo tisti delavci namreč, ki hočemo delati in tudi delamo za družbo — že bi morali spet narazen. [Tako so govorili namreč oni gospod, ki dajajo S-partiji J svoje stanovanje v najem za poslovne lokale!] Torej, prosim, ker sem zelo vnet za enoten nastop delavstva proti kapitalističnemu molohu in proti individualističnemu obrtništvu, da v letošnjem majskem listu nikar ne „napadaš“, ampak da poveš kaj o interakciji in o gospodarstvu.

Če bi pa hotel kdo tvojo majsko miroljubnost zlorabljati za nove majske lumparije, mu pa nič ne prizanašaj! Se bomo pač divje gledali pri manifestaciji, toda vedeli bomo pa le, kdo nam kaže konjsko kopito. — Poljedelski delavec iz Gaberjev.

Celje. (Delavski praznik) je postalo novo geslo nekaterih invidualistov v Celju, da bi se zopet zrinili ob sviranju godbe v ospredje.

Nekdo je hotel imeti ta dan še celo monopol, za svojo politično skupino, da bi jo o tej priliki ojačil, pomagali so mu javni nastavljenici, partijski in obrtni, ter nekateri drugi obrtniki. To je napravilo mučen utis na delavstvo, zlasti na ono, ki ve, da je 1. maj praznik delavcev in nameščencev.

Konflikta, ki je nastal v tem vprašanju, ne bomo javno razpravljali pred praznikom, ker ne maramo da bi rekli, da smo razdirači. Povedati bomo le to, da na praznik dela bočemo delavci sami odločevati potom naših razrednih organizacij. Delavec je po našem naziranju vsak, kdor dela za skupnost t. j. kdor vodi delavske organizacije, ki so enotne in dela v zadrugah za ojačenje gospodarstva. Tistim voditeljem, ki pa mislijo, da bi jim najslužile strokovne organizacije za osebno slavo, lastni nastavljenici pa za uničevanje zapisnikov, pa kličemo: Obrtniki — političarji, od strokovnih organizacij roke proč! — A. L.

Št. Pavel pri Prebodu. V nedeljo dne 6. apr. se je vršilo pri nas zborovanje delavcev gradbene stroke. Na zborovanju sta poročala ss. Leskošek in Lebič iz Celja. Leskošek je govoril o tarifni politiki in razrednem boju, ki se vsak dan poostrejuje. Soderug Lebič pa o gospodarski politiki in delavskem združništvu. Njihova izvajanja so vzeli navzoči soglasno na znanje. Obenem se je sprejela tarifa, katera se bo predložila podjetju.

Trbovlje. Dne 30. III. ob 4. popoldne se je vršil v dvorani Delavskega doma občni zbor Stavbene, konsumne in gostilniške zadruge: Delavski dom r. z. z. o. z.

Šel bi kar tako mimo tega občnega zbora, če bi ne bil doživel par zanimivosti, ki se mi zdijo vredne, da jih opišem. Ne bom se ustavljal pri vseh točkah, ker bi bilo to predolgočasno. Pri 4. točki pa, ko je s. Krušič predlagal, da se naj da od čistega dobička 500 Din za inserate in sicer v „Naprej“, se je takoj oglasil nekdo — ne bom ga imenoval, je pa od Korunove skupine — in na dolgo in široko razlagal, da zadruga ni in ne sme biti strankarska itd. Tudi nekaj drugih govornikov se je oglasilo k besedi, eni za in zopet drugi proti. Končno pride do glasovanja in seveda je predlog s. Krušiča propadel. Na ta način ne dobi letos naš „Naprej“ nič. Pa menda zaradi tega ne bo crknil, čeprav so k temu pripomogli tudi nekateri, ki so člani naše SSJ. Tudi teh je namreč nekaj glasovalo proti predlogu s. Krušiča, ne vem komu na ljubo, ali iz prepričanja ali ne, to je težko reči. Videl sem ob tej priliki zavednost nekaterih naših zvestih: kadar gre za obstoj našega tiska, v odločilnem trenutku ne vedo kaj bi, pa seveda glasujejo proti. Naj se mimogrede dotaknem tudi 5 točke (volitev). Vsak udeleženec, ki je imel volilno pravico, je dobil namreč od načelnika volilni listek z že napisanimi kandidati, češ, da ne boš pozabil, kakšna je naša želja in kako naj volitve izpadejo. Ne vem, ali je odbor mislil, da nima nihče izmed navzočih svinčnika, da bi z njim napisal sam imena kandidatov na volilni listek, ali pa so nas imeli za analfabete. Morda pa so storili to iz ljubezni do nas, da nam na ta način prihranijo nepotrebno pisarjenje? Ali ste pa na ta način hoteli zvedeti, kdo izmed navzočih bo imel v rokah svinčnik in s svinčnikom v rokah pokazal, da se ne strinja s tem, kar je bilo od strani odbora predlagano? Kajti opazil sem da ste zelo pazili, kdo bo kaj popravljaj na volilnem listku. Če bi bili razdeljeni torej prazni volilni listki, bi moral vsak izmed navzočih pisati in nihče bi ne mogel vedeti, kaj sem pisal jaz in kaj si pisal ti in če se strinja s tem, kar je bilo predlagano. Ker ste pa že prej računali s tem, da ne

mislijo vsi ljudje s svojo glavo, ste bili tudi toliko predrzni, in ste kandidirali stavkokaza, človeka, ki za časa lanske stavke stal v nasprotnih vrstah je tako dovolj jasno pokazal svojo proletarsko zavednost in solidarnost. Že nešteto krat nam je bilo rečeno, da se ne bodo volili stavkokazi v nobene odbore in da stavkokazi sploh ne pridejo na vodilna mesta, pa magari če bi že od rojstva trdili, da so socialisti in čeprav bi bili prinesli prvi kamen za zgradbo Delavskega doma. Ni dovolj, če je tisti stavkokaz osebni prijatelj nekaterih oseb, ki so na vodilnih in odgovornih mestih, tudi v javnosti naj pokaže, da se zaveda razrednega boja. Tudi pri tej (5.) točki je bilo videti, kako je vse na „špagi“. Osebe, ki so glasovale proti predlogu s. Krušiča pri 4. točki so glasovale seveda tudi za stavkokaza. Dober tek! — Eden, ki vam ne zaupa.

Črna. Pritožba. Žagar Anton Planinšek na žagi Vincenca Thurna v Mušeniku je 22. marca ponesrečil: Krajniki so se posuli nanj in mu zmečkali nogo. Takoj smo obvestili zdravnika, naj pride, prišel je pa šele 25. marca; ko je preiskal nogo, je dejal, da je kost pod kolenom počena. Za zdravljenje je dal hrenovo vodo. Drugič je prišel 4. aprila, pa je tako grdo ravnal in nagibal nogo na vse kraje, da je Planinšek skoro omedlel. Tako postopanje ne moremo smatrati za pravilno. Če bi bil kdove od kako daleč, ampak ima svoj sedež tukaj v Črni. Sploh smo lesni delavci od tega zdravnika prezirani. Ivan Kaznar v Mušeniku je na cirkularki drva žagal in se vrezal pri tem 12. decembra v palec desne roke. Ta palec zdaj ni za prav nobeno rabo, ker sta dva členka popolnoma trda, se ne gibata več. Saj ne rečem, da bi se mu ne smelo nič poznati, ampak tako pa je palec popolnoma brez vrednosti, pa še na desni roki. Hranarino je med boleznijo dobival 112 Din tedensko [ali žagarji v Mušeniku ne zaslužijo več nego 144 do 172 Din na teden? Op. ur.], odkar je pa rana zaceljena, pa ne dobiva nič, tudi rente ne za zmanjšano delazmožnost, in to že od 6. februarja. Da mu je zdravnik še to rento vzel, to ni pravično! Ali pa mu je ni vzel in so le v Ljubljani pri OUZD krivi, ker mislijo, da ni nikdar prepozno poslati denar, čeprav pravi zakon o zavarovanju delavcev § 86, točka 3, da pripada ponesrečencu renta takoj, ko se ustavi bransrina. Toliko plačujemo za svoje zavarovanje, če pa se človeku kaj pripeti, mora stradati da je joj, potem pa pohabljen delati z naporom vseh sil, da malo nadomesti najpotrebnejši prst, da sploh more živeti. (Vse to je gola resnica, toda saj veste, kdo odločuje! Če bi se delavci bolj brigali za javno življenje, bi bilo drugače! Op. ur.)

KER NAM JE DOLGČAS.

„Pravica“ 10. IV. 1924.:

„Kadar je „Naprej“ dolgčas, se mu zdi, da je cel svet godlja in „Naprej“ edini ocvirk, ki plava v njej.“

Tako!

In kadar je „Pravica“ dolgčas, se ji zdi, da je ves svet iz samih ocvirkov in „Pravica“ edina godlja na njih.

KER NAM JE ŠE VEDNO DOLGČAS.

smo pobrali iz iste „Pravice“ tudi sledeče:

„Krščanski socializem stoji na stališču zasebne lastnine. Zanikanje zasebne lastnine je možno samo v teoriji, v praksi se pa kot trajna razlastitev izkaže ta teorija ohromela in neizvedljiva... V človeškem srcu klije kal nasitnega egoizma... Komunizem pa smatra človeka — po naravi dobrega. Odtod vsi ponesrečeni pokuši komunizma in socializma... Ta dva sistema nista upoštevala egoizma.“

Iz tega je razvidno, da stoji krščanski socializem na stališču zasebne lastnine, ker upošteva egoizem.

Iz tega je razvidno, da škof Jeglič, pater Tominc in dr. Gosar zato še niso razdelili svojih bogastev med reveže, ker upoštevajo svoj egoizem.

Iz tega sledi, da naj „Pravica“ še večkrat napiše kaj podobnega, da bomo mogli delavstvu poslužiti še s kakšnimi takšnimi ocvirki o krščansko-socialnem socializmu, kakor so ti.

Inserat

pomeni, da išče tvrdka med čitatelji odjemalcev, pravzaprav dobička. Banke pri naših čitateljih ne iščejo ničesar več. To je

znamenje razredne zavesti pri bankah in pri proletariatu.

Kaj pa druge tvrdke, tiste, ki bi jih sploh ne bilo, če bi jim ne nosil denarja proletarijat? Tudi tu bo moralo priti do delitve duhov, mi smo odločni nasprotniki takih „enotnih front“. Kdor inserira samo v „Orjuni“, naj mu nosijo svoj denar orjunci!

Čitajte pazljivo naš tisk!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

1230

Predmeti, Alda, Ada, Marija, Herkules, Konkordia, bombaž, D. M. C. svile in volne za jopice, berlinska volna svila za šivanje ter razne druge potreščine

Veletrgovina

Ferdo Schwarz i drug

ZA GREB

Illica 45.

Telef. šte. 2-56.

Brzjavni naslov: ŠVADRUG.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

priporoča svojo bogato zalogo:

Pisalnih strojev „Adler“ in „Urania“.

Šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Voznih koles

Styria - Dürrkop - Orožno kolo (Waffenrad).

Ceniki zastonj in franko.

MOKROTA

škoduje zdravju, radi tega si kupite pravočasno močen, fini in poceni

dežnik

katerega pa edino dobite v veletrgovini R. Sterneckl, Celje. Trgovci engros cene. Istotam se prodaja letos po čudovito nizkih cenah perilo, čevlji, klobuki, nogavice in vse drugo blago. — Naročite cenik!

„SLOGA“

nakup. in prod. zadruga, r. z. z. o. z. v Ljubljani

je začela zopet poslovati. Po sklepu novega načelstva se sprejmejo za člane samo člani SSJ in KDZ.

Soderugi, pristopajte!

Dolež znaša 50 Din, pristopnina 250 Din. Dolež se vplača lahko tudi na obroke, toda polne zadrugne pravice daje le polno vplačani dolež.

Prodajajte in kupujte

vse samo pri „Slogi“. Naslov: Ljubljana, poštni predal 168 ali pa „Naprej“ v Krškem.

Varčujte!

Svoje prihranke pa vlagajte edino le pri „Slogi“, ki jih obrestuje po 10%. Hranilne vloge se izplačujejo kadarkoli, za slučaj kakih zahrbtnih napadov so pa vezane na 3-mesečno odpoved.

Točasno načelstvo „Sloge“:

ZVONIMIR BERNOT, pokr. tajnik SSJ in KDZ.
JOSIP PASTOREK, blagajnik ljubljanske kraj. org. SSJ in odbornik ljublj. podr. Saveza grafičnih delavcev.
KAROL KISOVEC, železničar, član načelstva SSJ in KDZ.

Točasno nadzorstvo „Sloge“:

IVAN BARAGA, železničar, član načelstva SSJ in KDZ.
FRANC WARLETZ, član pokr. odbora SSJ in KDZ.
MARTIN UMEK, član nadzorstva SSJ in KDZ.

Za hranilne vloge jamči „Sloga“ v smislu zakona z dne 9. aprila 1873 z vsem svojim imetjem. Če ne bi zadoščal opravični, dobiček tekočega leta, rezervni zakladi in zadrugno imetje, se zasežejo zadrugni deleži. — e pa še

to ne bi pokrilo zavez zadruga, se razdelijo daljša plačila na posamezne zadrugne v razmerju števila in visokosti vplačanih deležev. Potem se zaveza neha (§ 8 pravil).